

Anomalia pogodowe, a jesienne kwitnienie roślin

Zazwyczaj rośliny kwitną raz w roku, ale zdarza się że nieoczekiwanie zakwitają drugi raz w jesieni. Dziwimy się, że np. jabłonie mają na drzewie owoce i nieoczekiwanie pojawiają się kwiaty. Dlaczego tak się dzieje? Otóż nietypowe zjawiska pogodowe w ostatnich latach są jednym z głównych przyczyn ponadplanowego kwitnienia roślin. Globalne ocieplenie i zmiany klimatyczne prowadzą do niestabilności warunków pogodowych na które reagują również rośliny. Zauważamy w ostatnich latach, że mokra, zimna wiosna przeciąga się do pory letniej, lata są bardzo gorące, suche, a jesień bardzo ciepła. Nie są to zjawiska typowe dla naszego klimatu jak również dla roślin. Takie zjawiska pogodowe zaburzają biologiczny rytm roślin i mogą powodować drugie kwitnienie, nietypowe u niektórych roślin. Rośliny czując warunki pogodowe np. w lecie zaczynają zrzucać liście jak w jesieni i przechodzą w stan krótkiego spoczynku. Jest to rodzaj obronnego mechanizmu, który pozwoli im przetrwać ciężki okres. Za to w jesieni kiedy pogoda jest już unormowana, temperatury stają się niższe, deszcze umiarkowane, rośliny wtedy „myślą”, że jest wiosna i wznawiają wegetację i kwitną. Ponowne kwitnienie wywołane jesienią przytrafia się najczęściej jabłoniom, gruszą, wiśniom, śliwom, forsycjom, azaliom pontyjskim, pigwowcom, ognikom.

Jest również grupa roślin naturalnie przystosowana do reprodukcji tzn. do powtórnego kwitnienia, co jest ich naturalnym elementem cyklu życiowego. Jest to efekt uwarunkowań genetycznych takich roślin jak magnolie, różaneczniki, niektóre róże pnące, złotliny japońskie, powojniki, lilaki Meyera.

Jest jeszcze jeden czynnik, który może wpływać na rośliny podobnie jak anomalia pogodowe. W podobny sposób rośliny reagują na atak szkodników i chorób. Kiedy rośliny zaatakują szkodniki lub choroby roślina wydziela hormony wzrostu, które stymulują produkcję kwiatów w niestandardowym okresie. Dobrym przykładem jest tu kasztanowiec, który zaatakowany przez szkodnika szrotówka kasztanowcowiaczka w sezonie wegetacyjnym przedwcześnie zrzuca liście co jest odpowiedzią na stres związany z masowym atakiem szkodnika. Jesienią kiedy pogoda przypomina wiosnę dla kasztanowców jest to znak do rozpoczęcia powtórnej wegetacji i czasami wydawania kwiatów.

Wszelkie niespodziewane reakcje niezgodne z naturalnym cyklem życia rośliny osłabiają ją w mniejszym lub większym stopniu. Proces kwitnienia należy do najbardziej energochłonnych. Jego powtarzanie tuż przed zimą, gdy cała energia rośliny powinna zostać skierowana w stronę posezonowego wzmocnienia, odżywienia i zabezpieczenia, stanowi zagrożenie. Skutkami powtórnego, ponadnormatywnego kwitnienia mogą być: pogorszenie kondycji rośliny, osłabienie odporności na skutki jesiennych wiatrów i niestabilnej pogody, większa podatność na rozwój szkodników i chorób, osłabienie odporności na mrozy, osłabienie regularnego kwitnienia wiosną.

Dla roślin niebezpieczne są jednak długotrwałe efekty globalnego ocieplenia przejawiające się np. zmianami dotyczącymi pór roku, co może prowadzić do rozregulowania rocznego, sezonowego cyklu roślin, a w konsekwencji do zamierania niektórych gatunków.